

Nr 30

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 13 maj 1966 (nr 158) angående utvidgad tillämpning av lagen den 22 juni 1939 (nr 299) om förbud i vissa fall mot överlåtelse eller upplåtelse av fartyg m. m. och av lagen den 21 mars 1940 (nr 176) med vissa bestämmelser om fraktfart med svenska fartyg.

Genom en den 15 mars 1968 dagtecknad proposition, nr 70, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden och lagrådets protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande

Förslag

till

Lag

om fortsatt giltighet av lagen den 13 maj 1966 (nr 158) angående utvidgad tillämpning av lagen den 22 juni 1939 (nr 299) om förbud i vissa fall mot överlåtelse eller upplåtelse av fartyg m. m. och av lagen den 21 mars 1940 (nr 176) med vissa bestämmelser om fraktfart med svenska fartyg

Härigenom förordnas, att lagen den 13 maj 1966 angående utvidgad tillämpning av lagen den 22 juni 1939 (nr 299) om förbud i vissa fall mot överlåtelse eller upplåtelse av fartyg m. m. och av lagen den 21 mars 1940 (nr 176) med vissa bestämmelser om fraktfart med svenska fartyg, vilken gäller till och med den 30 juni 1968, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1970.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I en lag av år 1966 föreskrivs att 1939 och 1940 års beredskapslagar på sjöfartens område skall kunna tillämpas då FN:s säkerhetsråd i överensstämmelse med FN-stadgan fattat beslut eller antagit rekommendation som påkallar svensk åtgärd. I propositionen föreslås att giltighetstiden för 1966 års lag, som utgår den 30 juni 1968, skall förlängas t. o. m. den 30 juni 1970.

Departementschefen

Vid lagrådsremissen anförde *föredragande departementschefen, statsrådet Lundkvist*, följande.

FN:s säkerhetsråd uppmanade den 20 november 1965 alla stater att genomföra vissa åtgärder av sanktionskaraktär mot Rhodesia.

I avvaktan på en svensk FN-lag gäller lagen den 13 maj 1966 (nr 158) angående utvidgad tillämpning av lagen den 22 juni 1939 (nr 299) om förbud i vissa fall mot överlåtelse eller upplåtelse av fartyg m. m. och av lagen den 21 mars 1940 (nr 176) med vissa bestämmelser om fraktfart med svenska fartyg (prop. 1966: 97, 1LU 30, rskr 162). I propositionen anförde föredragande departementschefen bl. a., att behovet av en provisorisk lagstiftning gjorde sig gällande främst på sjöfartens område, där legalt stöd saknades för ingripande enligt beslut eller rekommendation av FN:s säkerhetsråd. Med hänsyn till lagens provisoriska karaktär föreskrevs att lagen skulle gälla endast t. o. m. den 30 juni 1968.

1939 års lag innehåller förbud mot att utan tillstånd av Kungl. Maj:t eller den Kungl. Maj:t bemyndigat överlåta svenskt fartyg eller andel i sådant fartyg till utlänning. Motsvarande förbud gäller för upplåtelse av svenskt fartyg till utlänning genom tidsbefraktning eller till nyttjande. Enligt 1940 års lag får Kungl. Maj:t förordna att resa med svenskt fartyg får företas endast med tillstånd av Kungl. Maj:t eller den Kungl. Maj:t bemyndigat och under iakttagande av de villkor som kan ha uppställts för tillståndet. Båda lagarna är beredskapslagar och äger tillämpning bl. a. när riket kommer i krig. Överträdelse av lagarna straffas med böter eller fängelse i högst ett år. Dessutom kan vissa former av förverkande ifrågakomma. Avtal om tidsbefraktning, som ingåtts redan innan lagarna sätts i kraft, bryts inte av ikraftträdandet.

Genom 1966 års lag har Kungl. Maj:t bemyndigats att, i den mån det påkallas i anledning av beslut som fattats eller rekommendation som antagits av säkerhetsrådet i överensstämmelse med FN-stadgan, förordna att 2—4 §§ 1939 års lag samt 2 och 3 §§ 1940 års lag skall tillämpas. För att nämnda lagrum skall äga tillämpning fordras endast Kungl. Maj:ts förordnande, om detta föranleds av ett beslut av säkerhetsrådet. Föreligger endast en rekommendation av rådet, skall Kungl. Maj:ts förordnande inom en månad underställas riksdagen för godkännande.

Säkerhetsrådet fattade den 16 december 1966 beslut om sanktioner mot Rhodesia. Med anledning av det beslutet och med stöd av 1966 års lag har Kungl. Maj:t genom kungörelse den 30 december 1966 (nr 766) förordnat, att sådan inskränkning i rätten att företa resa med fartyg som avses i 2 § 1940 års lag skall gälla i fråga om vissa transporter till eller från Rhodesia.

Den år 1966 tillsatta FN-lagkommittén väntas under denna vår till chefen för justitiedepartementet lämna en promemoria med förslag till en särskild

lag av provisorisk karaktär som för Sveriges del möjliggör ett fullständigt genomförande av säkerhetsrådets beslut den 16 december 1966. Betänkande med förslag till en allmän och bestående FN-lag beräknas komma att lämnas senare detta år.

Säkerhetsrådets nämnda beslut om sanktioner mot Rhodesia kommer, såvitt nu kan bedömas, att gälla även efter den 30 juni 1968. Med hänsyn till att Sverige som medlemsstat i FN är skyldigt att även därefter följa säkerhetsrådets beslut och till att säkerhetsrådet kan komma att meddela ytterligare beslut eller rekommendationer av liknande art som påkallar svensk åtgärd bör giltighetstiden för 1966 års lag förlängas. Eftersom en särskild lag med anledning av säkerhetsrådets beslut om sanktioner mot Rhodesia inte kommer att täcka behovet av lagstiftning för åtgärder som kan komma att påkallas mot andra stater än Rhodesia, bör giltighetstiden för 1966 års lag förlängas till dess den allmänna FN-lagen kan beräknas träda i kraft eller t. o. m. den 30 juni 1970. Skulle FN-lagen träda i kraft tidigare, bör i den föreskrivas, att 1966 års lag samtidigt skall upphöra att gälla.

Lagrådet

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Utskottet

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och får därför hemställa,

att förevarande proposition, nr 70, måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 23 april 1968

På första lagutskottets vägnar:

ERIK SVEDBERG

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herr Erik Svedberg (s), fröken Mattson (s), herrar Arvidson (h), Ernulf (fp), Svanström (cp), fru Lindström (s), herrar Schött (h) och Larfors (s);

från andra kammaren: herr Ekström i Björkvik (s), fru Löfqvist (s), fröken Bergegren (s), herrar Gustafsson i Borås (fp), Keijer (fp), Martinsson (s), Dockered (cp) och Oskarson (h).